

El Gust per la Lectura 2016-2017

CICLE MITJÀ

Zarah No tens por, oi?

Zoran Drvenkar i Martin Baltscheit

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

El Gust per la Lectura 2016-2017
Cicle mitjà d'educació primària

Zarah

No tens por, oi?

Guia didàctica

Departament d'Ensenyament
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Núria Rofes
Setembre de 2016

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDIX

1. TEMA: LA POR.....	4
1.1 Què és?	4
1.2. Afrontar la por llegint	6
1.3. Guia de contes de por	8
1.4. Més llibres de por	8
1.5. Contes de por per escoltar	11
1.6. Bibliografia	12
2. EL LLIBRE QUE TENIM A LES MANS	13
2.1. Introducció	13
2.2. Estratègies de lectura	14
3. Dossier de l'alumne	18
3.1. Abans de la lectura.....	18
3.2 Durant la lectura: practiquem estratègies de lectura	22
3.3. Després de la lectura.....	45
4. Quadre de continguts.....	55

1. TEMA: LA POR

La por és un sentiment natural i constitutiu de l'espècie humana i, per això, no és negativa en si mateixa, i potser és inevitable que el nen visqui emocions desagradables i tingui por en el transcurs de les primeres etapes de l'edat evolutiva.

Angelo Nobile: *Letteratura giovanile*

1.1 Què és?

La por es pot definir com una manifestació emocional de reacció davant situacions i experiències que són percebudes com un perill. Es tracta d'una resposta innata de la ment, íntimament relacionada amb l'instint de conservació i amb la necessitat de preservació de la vida, amb la supervivència, i constitueix una constant dels humans al llarg de la seva existència com a espècie. És, doncs, un sentiment natural.

Es pot experimentar por davant la percepció d'un perill real o imaginari. Com menys respongui la por a una amenaça real, més tendència hi ha a desenvolupar trastorns emocionals, com ara angoixa o ansietat, que en els infants es tradueix en rebequeries i mals hàbits, que poden anar acompanyats o no de trastorns fisiològics, com ara mareig o vertigen. La por és "sana" quan la reacció instintiva és proporcional a l'amenaça, mentre que es considera "neuròtica" aquella por que és desproporcionada en relació amb el perill real. La persistència en el temps d'una por imaginària o neuròtica s'acaba convertint en una fòbia.

La por és inherent al procés de maduració dels infants, i es manifesta des que l'infant és nadó. Aquesta por inicial té l'origen en l'extrema dependència en què neix respecte de la mare i el seu entorn, i es concreta en la inseguretats causada per l'absència d'un model de confiança proporcionada per la mare o un altre familiar, davant un perill. La mare transmet al nadó confiança i seguretats, tot i que també li pot transmetre un estat indefinit de tensió, que afecta la seva conducta. La por inicial evoluciona amb l'edat segons el desenvolupament de l'infant.

A més de la por de separar-se de la mare o altres familiars, hi ha dues pors bàsiques més: dels animals i del mal físic. Es tracta de reminiscències de pors dels depredadors i dels perills de la natura, de caràcter instintiu. A mesura que creix, l'infant experimenta pors relacionades amb la maduració neuropsicològica i l'adquisició d'habilitats cognitives, del tot normals. A partir del vuitè mes de vida experimenta por davant de persones estranyes. Es tracta d'una por que serveix per prevenir perills i alerta l'infant per demanar ajuda. De fet, aquesta por és senyal que la configuració d'un sistema de seguretats per evitar perills ha començat. L'ansietat que se'n deriva actuarà com a equilibrador de la curiositat quan es comença a allunyar de la protecció de la mare.

Les limitacions del coneixement provinent de la incorporació d'informacions proporcionades per l'entorn immediat, no del tot coherents, i una imaginació desbordant són característiques d'aquesta etapa infantil, dominada per un sentiment identitari en construcció i la incapacitat de distingir la realitat de la fantasia. Tot plegat fa que l'infant cregui en éssers fantàstics pel sol fet d'haver-los imaginat. Entre els quatre i els set anys es viuen el major nombre de pors infantils causades per aquestes circumstàncies que defineixen un pensament poc realista i concret, dotat d'una imaginació que continua funcionant en anar a dormir. És l'època dels terrors nocturns al voltant de la foscor, en què apareixen monstres i fantasmes; i de les pors imaginàries, sobretot de ser atrapat. Perquè de la mateixa manera que l'infant no distingeix el que és real del que no ho és, tampoc no discrimina les pors tangibles o adaptatives, que responen a un perill real, de les pors irracionals o evolutives, relacionades amb el seu estadi de desenvolupament personal.

Aquestes pors evolutives acostumen a desaparèixer a mesura que la discriminació entre realitat i fantasia esdevé més conscient. Aquest procés atorga seguretat i autocontrol a l'infant. Per descomptat, l'entorn familiar i educatiu immediat hi contribueix, en la mesura que ajuda el nen a superar les seves pors infantils. En aquest sentit, es poden assenyalar alguns elements que exposen l'infant a l'increment de les seves pors: alguns estímuls audiovisuals presents en el cinema, les notícies i la programació infantil; les discussions entre els pares, que poden generar por per la separació; i les bromes de mal gust, que poden suposar ensurts traumatitzadors, segons assenyala Montse Domènech (2016).

De 0 a 1 any: plora davant d'estímuls desconeguts, estranys, sorolls forts, separació...

De 2 a 4 anys: por dels animals, por de fer-se mal, foscor, persones disfressades, sorolls forts...

De 4 a 6 anys: por de la foscor, d'éssers imaginaris (monstres i fantasmes), d'estar sol, d'animals, d'elements de la natura (per exemple, els trons)

De 6 a 9 anys: por al mal físic, als éssers fantàstics, a la mort, al ridícul per la manca d'habilitats escolars i esportives

De 9 a 12 anys: por als incendis, als accidents, a contreure malalties greus. Apareix la por al divorci dels pares o al mal rendiment escolar.

De 12 a 18 anys: pors relacionades amb l'autoestima personal (capacitat intel·lectual, aspecte físic, por al fracàs) i amb les relacions socials.

Laura COLL (2015). “La por infantil: identificar-la, afrontar-la i superar-la”, *El nano*.

Enrique Echeburúa, citant Domènech (2016), assenyala que una por es pot transformar en fòbia quan s’evita reiteradament la situació temuda, és a dir, quan en comptes d’afrontar-la se la defuig. La privació de l’exploració de l’entorn i de l’experimentació per part de l’infant sol respondre a la por dels pares. Els pares no haurien de transmetre les seves pors als fills.

Sobreprotegir l’infant, resoldre-li els conflictes que ha generat i donar exemple de covardia són, segons José Antonio Marina, citat per Montse Domènech (2006), conductes evasives que afavoreixen la por de l’infant. Aquests mals hàbits i unes pautes educatives disfuncionals poden desencadenar trastorns relacionats amb la por que acabin desembocant en fòbies.

1.2. Afrontar la por llegint

Segons assenyala Tamar Chansky, la calma dels pares és l’actitud ideal perquè els fills superin les seves pors infantils, ja que els transmet seguretat. El contacte tàctil, oral i ocular entre uns i altres constitueix la base per superar la por i combatre l’ansietat, seguint el que Domènech (2016) anomena “teràpia compensatòria activa”, que consisteix a detectar el trauma causant del sentiment de por i substituir-lo per idees més optimistes parlant amb l’infant. En aquest procés, sense fer enfrontar directament l’infant amb la seva por, l’adult li ha de proporcionar ajudes per afavorir que s’acosti a la situació que li fa por, de manera que en pugui extreure una reflexió pràctica i afrontar les seves emocions. Addicionalment, convé ensenyar l’infant a preparar-se per a les situacions que li provoquen por, de manera que aprengui a integrar emocionalment aquest sentiment.

Fer dibuixos, jugar i llegir al voltant de les situacions que provoquen por són procediments apropiats per reconduir les pors infantils i proporcionar eines a l’infant perquè les afronti adequadament. La clau consisteix a afavorir-ne la representació de manera que l’infant s’hi pugui apropar.

En el cas concret de la lectura, Gemma Lienas (2013) ha descrit la relació que té amb les emocions. Parteix del concepte de les neurones mirall de Giacomo Rizzolati, segons el qual els humans posem unes neurones especials que s’activen davant d’estímuls externs i permeten entendre l’altre imaginant-ne l’estat emocional. La representació del món inherent a la narrativa permet reproduir les sensacions de la realitat mitjançant la imaginació i forneix un aprenentatge social susceptible de ser posat en pràctica. L’accés a l’experimentació de sensacions i emocions que l’empatia envers els personatges (i la seva psicologia, la seva conducta) permet obre una perspectiva que la realitat no pot oferir i permet experimentar emocions que altrament són inaccessibles.

La relació entre lectura i emocions, doncs, és clara. Gemma Lienas l'explica a partir de la descripció de les parts del cervell humà, dividit en: cervell reptilià, cervell límbic i neocòrtex. El cervell reptilià constitueix la part més interior i primitiva, en què s'allotgen els instints més bàsics de supervivència, com ara la reproducció sexual, la cerca de menjar i les respostes del tipus baralla i fugida (aquesta última clarament relacionada amb la por). El cervell límbic és l'anomenat cervell emocional, en què s'allotgen els centres de l'afectivitat: penes, angoixes i alegries intenses. Finalment, el neocòrtex és el cervell racional, que conté el pensament abstracte i la projecció temporal, la consciència del jo, el llenguatge, la imaginació i la creativitat. Citant *El error de Descartes*, d'António Damásio, dona per superada la dicotomia noucentista entre racionalitat i emotivitat –inseririda en un marc teòric que atribuïa a la intel·ligència racional la presa de decisions–, i assenyala l'emoció com el primer mecanisme de la racionalitat. Recorre al concepte d'intel·ligència emocional: emotivitat i racionalitat es compenetren i es diferencien de la intel·ligència específicament cognitiva. A *Educar les emocions*, M. Àngels Viladot assenyala la lectura com a entrenament per millorar la intel·ligència emocional i relaciona la literatura amb l'educació dels pobles al llarg de la Història. La lectura afavoreix el coneixement dels altres, de la societat, i també l'autoconeixement, perquè permet identificar els conflictes i aprendre a conèixer-ne els desenllaços. És així com s'adquireix i s'educa la intel·ligència emocional.

Tradicionalment la literatura ha estat una manera d'exorcitzar la por, de conjurar-la. Ha estat lligada a les pors de la Humanitat des dels seus orígens i, de fet, inclou molts personatges definits per la indefensió i els perills que els assetgen.

Específicament, el llenguatge literari de la narrativa infantil connecta molt bé amb la imaginació dels nens, en què màgia i realitat formen part d'un mateix univers. Els recursos expressius del llenguatge literari: la figuració, la metàfora, el símbol, mostren situacions i emocions que els infants tenen dificultat a verbalitzar però que capten perfectament amb la seva capacitat imaginativa. Això els permet fer-se'l seu.

En el camp de la literatura infantil, els nens s'identifiquen amb els personatges, n'experimenten la tensió i l'ansietat, interioritzen els esdeveniments i conflictes plantejats en el conte, resolts per altri. Finalment mobilitzen els recursos personals per fer un aprenentatge al voltant de la màgia, la casualitat i la bondat, que reverteixen en la concepció que tenen de la confiança, element clau per a la construcció de la seguretat personal, íntimament lligada a l'origen de la por infantil. El gust per la repetició d'un mateix conte o narració és una prova d'aquest mecanisme, que serveix per tornar a experimentar la mateixa emoció.

La possibilitat d'experimentar que proporcionen les narracions de por, que reproduïen aquesta mateixa emoció, la tensió i l'ansietat, projecten l'infant a les situacions que plantegen i fan que es preguntin sobre la seva pròpia personalitat, de manera que pot assajar una resposta des de la intel·ligència

emocional. Els perills potencials, la manera d'actuar davant del perill, la capacitat personal per enfrontar-s'hi i, doncs, l'autoconeixement de capacitats i limitacions, l'autoconfiança a partir de la regulació emocional, les possibilitats de resolució de conflictes, incloses l'ajuda d'altri i la fugida, i la distinció entre perill i suport potencials són qüestions que l'infant pot abordar a partir de la lectura de narracions de por. És d'aquesta manera que lectura i por es conjuminen per estimular l'ordenació de la psique infantil.

1.3. Guia de contes de por

Al web de la Biblioteca de Balaguer es pot trobar l'apartat *Creixem llegint*. És un projecte de promoció de la lectura adreçat a infants de 0 a 5 anys i a les seves famílies. Disposen de catorze guies (reculls bibliogràfics) de temes ben diversos. La número 6 fa referència al tema de la por.

<http://www.balaguer.cat/portal/7/data/por.pdf>

En aquesta guia podeu trobar contes per a infants i llibres per als pares.

1.4. Més llibres de por

A la contraportada de la revista *Tatano* es publica sistemàticament un còmic en què es narra una aventura d'en Pere Sense Por. Aquest noi, acompanyat del seu gosset Quisso, viatja per descobrir què és la por. En els seus periples troba personatges que a qualsevol nen o jove els espantaria: dimonis, bruixes, fantasmes, gegants, ogres, fantasmes, vampirs, bandolers, malfactors... però en Pere sense Por tracta aquests personatges sense cap prejudici, amb ironia i humor. Es riu de la situació i d'ells. La lectura d'aquests còmics pot constituir una bona manera per treballar la por amb els nens i nenes de CI i de CM. A través de les històries coneixeran els personatges als quals la literatura popular atribueix la missió d'espantar, i també coneixeran tots aquells espais on, amb més facilitat, es poden trobar aquests personatges: cases abandonades, castells misteriosos, casalots, boscos frondosos, coves...

En Pere sense por (2009)

L'any 2009 l'editorial La Galera va publicar un volum que aplega un bon nombre d'històries d'aquest personatge. Un llibre que pot formar part de la biblioteca de l'escola, ja que els nens gaudeixen llegint aquestes històries des de la seguretat que els dona estar lluny de la situació que viu el personatge. La resolució de la trama en clau d'humor fa que els alumnes puguin treure ferro a les sensacions i efectes que els provoca la por.

	<ul style="list-style-type: none"> • Autors: Albert Jané; Teresa Duran • La Galera <p>En Pere Sense Por i en Quisso van pertot arreu per saber què és la por. El gos prou que ho sap, però en Pere està entestat a descobrir-ho. Però ho té difícil perquè sempre acaba capgirant les situacions més terrorífiques. Torna a viure algunes de les aventures d'un dels personatges més famosos de la revista <i>Tatano</i>, el Cavall Fort dels petits, aplegades en un sol volum.</p>
--	--

	<p>Mercè Ubach <i>L'Hug el poruc</i> Editorial El cep i la nansa, 2014</p> <p>Podeu trobar la guia didàctica al web de l'editorial http://www.elcepilanansa.com/cataleg-infantil/ginjoler/</p> <p>Aquest llibre forma part de la col·lecció «El Ginjoler», que sempre inclou un DVD amb l'adaptació a la llengua de signes catalana.</p>
--	--

Col·lecció “El Micalet de por”, de l’editorial Bromera

L’editorial Bromera té una col·lecció, “El Micalet de por”, on podeu trobar onze títols de llibres de por adequats per a cycle superior <http://www.bromera.com/llistat-colleccions.html?el-micalet-de-por>
Els nens aficionats a patir emocions fortes trobaran en aquests llibres uns bon aliats. La por, en la majoria dels llibres, la provoquen fets “inexplicables”: aparicions, plantes amb poders sobrenaturals, morts vivents...

En destaquem especialment un:

ALAPONT, Pasqual. *Tres colps en la nit*. Il·lustr. Javier Lacasta Llácer. Alzira: Bromera, 2015 (“El Micalet de por”; 11)

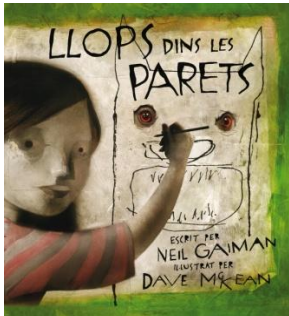
A la revista *Faristol* es va publicar una crítica del llibre:

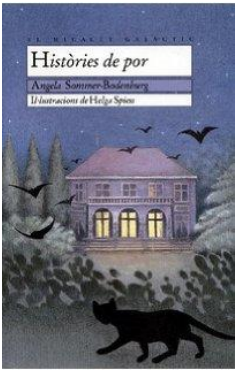
http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/detall_critiques.php?recordID=2692

<http://www.bromera.com/llistat-colleccions.html?el-micalet-de-por>

Llibres d’altres edicions del Gust per la Lectura que permeten treballar el tema de la por amb els enllaços a les guies didàctiques corresponents

	<p>Neil Gaiman [escriptor] Dave McKean [il·lustrador] <i>Llops dins les parets</i> Astiberri</p> <p>Quadern per a l’alumnat</p> <p>Guia per al professorat</p>
---	--

	<p>Angela Sommer-Bodenburg <i>Històries de por</i> Edicions Bromera, S.L.</p> <p>Quadern per a l'alumnat</p> <p>Guia per al professorat</p>
---	---

	<p>Angela Sommer-Bodenburg <i>El petit vampir canvia de casa</i> Alfaguara grupo promotor</p> <p>Quadern per a l'alumnat</p> <p>Guia per al professorat</p>
--	---

1.5. Contes de por per escoltar

La pàgina web *Una mà de contes* ofereix moltes possibilitats. La que aquí destaquem és la d'escoltar contes mentre l'il·lustrador en el va dibuixant, com un recurs més per fer conèixer contes populars i d'autor als infants.

<http://www.super3.cat/unamadecontes/>

[Hem seleccionat 5 contes, on el tema de la por hi és present.](#)

[El fantasma del violí](#)

[El llum](#)

[En Pere sense por](#)

[La mort per padrina](#)

[Hansel i Gretel](#)

1.6. Bibliografia

- CHANSKY, Tamar (2014). *Freeing your child from anxiety*. Danvers: Harmony.
- COLL, Laura (2015). “La por infantil: identificar-la, afrontar-la i superar-la”. *El nano* (<http://www.petitsabadell.cat/elnano/por-infantil-superar-afrontar-identificar/>)
- DOMÈNECH, Montse (2016). *La vacuna contra la por*. Barcelona: Rosa dels Vents. (Hi ha nou contes de por.)
- FUNDACIÓN GERMÁN SÁNCHEZ RUIPÉREZ (2006). *Los miedos infantiles en la literatura para niños*. Salamanca: Centro de Documentación e Investigación de la Literatura Infantil y Juvenil.
- GUTIÉRREZ, Ana, Pedro Moreno (2011). *Los niños, el miedo y los cuentos*. Bilbao: Desclée De Brouwer.
- LIENAS, Gemma (2013). *Aprender a ser feliç a través de la lectura: la funció educadora de la literatura*. Trobada pedagògica “Lectura i èxit educatiu” (<https://youtu.be/wWmJBzvLOBg>).
- MUNAR, Bàrbara (2012). “Els contes, una arma terapèutica contra els temors infantils”, *Joia Magazine salut mental*. <https://joiamagazinesalutmental.wordpress.com/2012/07/23/papa-tinc-por/>
- <http://www.balaguer.cat/portal/7/data/por.pdf>
- <http://www.super3.cat/unamadecontes/>
- http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/detall_critiques.php?recordID=2692
- <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/gustperlalectura/materialdidactic/>

2. EL LLIBRE QUE TENIM A LES MANS

2.1. Introducció

Zara. No tens por, oi? és un àlbum il·lustrat, quadrat i no gaire gran, amb les cobertes de cartoné mats i negres, però amb imatges i lletres brillants i de colors vius. El llibre està imprès en paper mat i gruixut.

L'autor és **Zoran Drvenkar** (Croàcia, 1967). Viu a Berlín i des del 1989 es dedica de ple a la literatura. És autor de llibres infantils i juvenils i ha guanyat diversos premis a Alemanya. Precisament aquest llibre va estar nominat al Deutscher Jugendliteraturpreis 2008 (Premi Alemany de Literatura Infantil i Juvenil).

Algunes de les seves obres ja han estat publicades a l'estat Espanyol, com *El pájaro que no temía al frío*, publicat per SM, i *La banda de los pantalones cortos*, publicat per Edelvives.

L'il·lustrador és **Martin Baltscheit** (Düsseldorf, 1965), que ha escrit i il·lustrat diversos àlbums. A l'estat Espanyol ha publicat *El león que no sabía escribir* i *Yo voto por mi* (Loguez Ediciones).

El **tema** que tracta el llibre és la por. L'autor ha creat un món imaginari, inventat, ple d'éssers fantasiosos, per fer-nos veure que, de vegades, les pors més fortes i intenses són aquelles que creem nosaltres mateixos. També ens convida a no quedar-nos en la part més superficial de les coses, en les aparences, i ens insta a aprofundir, a buscar explicacions, a sorprendre'ns, a imaginar...

Paral·lelament, però, mentre llegim, també hi podem descobrir un altre tema: l'assetjament escolar, que va emergint a partir de la relació que hi ha entre les amigues protagonistes de la història.

Són temàtiques properes als sentiments i a la vida quotidiana dels alumnes d'aquesta edat, de les quals s'ha de parlar perquè les puguin superar. El llibre, la història, els personatges, la protagonista... en són un bon mitjà. Els alumnes s'hi veuen reflectits i, parlant dels sentiments dels personatges, de fet parlen dels seus.

En aquest llibre, **les il·lustracions** hi tenen un paper important, són grosses, estan fetes amb traços gruixuts, pintades amb colors vius i repassades en negre. Són molt expressives i atrauen molt els nens de l'edat per a la qual s'han pensat aquesta lectura. Hi són a totes les pàgines, de vegades envolten el text i d'altres ocupen una doble pàgina. Acompanyen el text i aporten informació. Text i il·lustració es complementen i ajuden el lector a comprendre millor la narració.

És per això que, en aquest dossier, mitjançant **la lectura d'imatges**, s'ajuda els alumnes a observar-les, a fixar-se bé en tots els detalls, a comparar el que diu el text amb el que veu a la imatge. Cal ajudar els nens a fer-se preguntes, a fer prediccions i a comprovar-les. Així s'endinsaran completament en el text i l'entendran millor.

2.2. Estratègies de lectura

El dossier també està concebut amb la idea que els mestres ajudin els alumnes a llegir per ells mateixos, amb autonomia. Per això s'hi treballen explícitament les **estratègies de lectura**.

El concepte d'estratègia està relacionat amb els conceptes d'habilitat, destresa, tècnica o procediment. Les estratègies de lectura han d'ajudar el lector a escollir altres camins quan es trobi amb dificultats en la lectura.

Un lector estratègic, amb consciència i coneixement de "l'interior" dels textos:

- . Identificarà la relació que hi ha entre les idees, s'adonarà que no s'organitzen linealment.
- . Es representarà els temes amb més facilitat.
- . Millorarà el seu comportament lector: anticiparà, formularà i verificarà hipòtesis, recapitularà, detectarà informació rellevant, etc.

Les estratègies de lectura que es plantegen en aquest dossier es planifiquen en els tres moments del procés lector:

ABANS DE LA LECTURA	DURANT LA LECTURA	DESPRÉS DE LA LECTURA
<p>Activar els coneixements previs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A partir d'indicadors diversos: <ul style="list-style-type: none"> . títol . subtítols . fotografies . dibuixos - Plugues d'idees - Mapes conceptuals ... <p>Prediccions sobre el contingut (a través d'una anàlisi general del text)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Possible contingut de la lectura - Hipòtesis d'idees 	<p>Fer noves prediccions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pensar preguntes que es poden anar fent durant l'audició o la lectura <p>Verificar i/o reformular les anticipacions i les previsions fetes inicialment</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anar fent consideracions entorn al que es va llegint o escoltant: <ul style="list-style-type: none"> . Continueu pensant que... . Què ha passat fins ara? . Encara creieu que... O sigui que... . Podem continuar 	<p>Avaluar la consecució del propòsit de la lectura o de l'escolta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hem aconseguit que... - Ara sabem que... - Ja hem aclarit com... <p>Sintetitzar components, personatges, situacions o idees principals de la lectura o de l'escolta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Explicar el contingut del text a través de: <ul style="list-style-type: none"> . Dibuixos . Vinyetes . Converses . Llistes de paraules . Frases <p>Fer preguntes de</p>

<p>principals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hipòtesis a partir del tipus de text ... <p>Establir el propòsit de la lectura</p> <ul style="list-style-type: none"> - Què vull o volem saber? - Què vull o volem aconseguir? - Què vull o volem aclarir? 	<p>considerant que...</p> <p>Relacionar la nova informació amb els coneixements previs que s'havien fet explícits inicialment:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perquè... - A causa de... 	<p>comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Comprensió literal (la resposta es troba en el mateix text) - Comprensió interpretativa (suposa efectuar inferències) - Comprensió d'elaboració personal (comporta donar una opinió personal)
---	--	---

SOLE, Isabel (1992). "Estrategias de lectura".

Estratègies de lectura

<p style="text-align: center;">FORMULAR HIPÒTESIS I COMPROVAR-LES</p> <p>“Predir per als lectors significa utilitzar els seus coneixements previs i el text que llegeixen, per crear expectatives del que passarà o de la informació que el text pot contenir. (...)”</p> <p>Els lectors controlen les seves prediccions mentre interactuen amb el text, alhora que les van ajustant i confirmant per aconseguir una comprensió millor del que llegeixen”.</p> <p style="text-align: center;">Kelley & Clausen-Grace (Citada a CALERO, A. <i>Cómo mejorar la comprensión lectora</i>).</p>	<p style="text-align: center;">FER INFERÈNCIES</p> <p>Saber activar coneixements que no són d'una manera clara o explícita en el text (Genover i altres, 1998).</p> <p>Llegir és comprendre i, més en concret, elaborar els significats que no s'esmenten explícitament (inferències) (Cassany, 2006).</p> <p>Termes equivalents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inferir • Deduir • Suposar <p>Què permet aquesta estratègia?</p> <p>Suplir buits d'informació i aclarir dubtes. Establir connexions amb el que ja sabem. No haver d'interrompre la lectura. Intuir què ens vol transmetre l'autor. Posar-nos en la situació que planteja el text. Arribar a un nivell de comprensió crítica.</p>
<p style="text-align: center;">FER-SE PREGUNTES</p> <p>“Fer-se preguntes quan llegim és una altra cosa. És una activitat autònoma i espontània, que té com a objectiu regular el procés lector i fer-lo més eficaç”.</p> <p>Isabel Solé</p> <p>Ens fem una pregunta quan el text ens provoca un desequilibri cognitiu:</p> <p>Volem saber més sobre el tema perquè ens interessa.</p> <p>Ens adonem que ens falta informació. Necessitem assegurar que ho estem entenent.</p> <p>Necessitem recapitular per endreçar la informació acumulada.</p> <p>Estem en desacord amb el que se'ns exposa.</p> <p>Quan un lector fa preguntes <i>pertinents</i> sobre el text, està fent ús del seu coneixement previ sobre el tema –i, per tant, pren consciència de què sap i què no sap– i es planteja objectius de lectura, que donen sentit a l'acte de llegir. (I. Solé, pàg. 111)</p> <p>Si les preguntes es comparteixen a l'aula</p>	<p style="text-align: center;">RESUMIR</p> <p>És una estratègia que ajuda el lector a identificar i organitzar la informació bàsica del text i a exposar-ne els aspectes essencials, oralment o per escrit, de manera breu (Calero, A. 2011).</p> <p>Què permet aquesta estratègia?</p> <p>Reflexionar sobre la informació que obtenim del text, identificant-la, retenint-la i organitzant-la.</p> <p>Concentrar-se en la idea principal i eliminar la informació secundària.</p> <p>Facilitar la transmissió del coneixement.</p> <p>Quins són els processos implicats en aquesta estratègia?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TEMA Es pot enunciar amb una sola paraula o una frase breu. 2. IDEES PRINCIPALS Explícites o implícites. Es poden expressar amb una frase simple i dues o més frases coordinades. 3. RESUM És un nou text fet a partir de les idees principals i expressat de manera diferent.

<p>són un bon indicador que permet que el docent sàpiga quin és el punt de partida dels alumnes i pugui ajustar la seva intervenció (Solé, pàg. 111).</p>	
<p style="text-align: center;">FER CONNEXIONS</p> <p>És la relació que establim entre la informació del text i...</p> <ul style="list-style-type: none"> - les experiències personals, el que jo sento, penso o crec, - amb altres informacions del mateix text, - amb altres textos o amb coneixements sobre el món. <p>Components d'aquesta estratègia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - faig connexions entre el que llegeixo i el que penso, sento o crec, - faig connexions amb els personatges, - faig connexions entre el que llegeixo i el que jo sé o conec, -rReflexiono sobre com faig connexions per comprendre. <p>(CALERO, A. <i>Cómo mejorar la comprensión lectora</i>)</p>	<p style="text-align: center;">VISUALITZAR</p> <p>Entenem per visualitzar la capacitat de crear imatges mentals a partir dels textos que es llegeixen.</p> <p>“Creo una pel·lícula dins del cap mentre vaig llegint”.</p> <p>Aquesta estratègia permet:</p> <p>Crear una “imatge” més completa del que es llegeix.</p> <p>“Submergir-se” en el món que suggereix el text i fer que la lectura sigui més agradable, motivadora i satisfactòria.</p> <p>Estructurar, organitzar i visualitzar continguts abstractes.</p> <p>Per què és important?</p> <p>Quan els lectors experts visualitzen fan el següent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. S'impliquen i involucren en la lectura, transformant les paraules del text en imatges, sons, sensacions, i sentiments. 2. Plantegen connexions entre el que diu el text i la seva pròpia experiència. 3. Gaudeixen llegint. 4. Recorden el que llegeixen. 5. Milloren el seu nivell de comprensió lectora.

A partir dels materials del Departament d'Ensenyament: Tallers de lectura.
Impuls de la lectura. Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics.

Les activitats que es proposen s'estructuren en tres parts:

- Abans de llegir
- Durant la lectura
- Després de llegir

Els alumnes poden fer la majora d'activitats en el quadern de l'alumne, tot i que moltes es poden dur a terme oralment, col·lectivament o per parelles. El que compta és fomentar el gust per la lectura, i s'ha d'evitar de totes passades que els alumnes es trobin en l'obligació de respondre sistemàticament totes les preguntes. Serà el docent qui determinarà quines activitats proposa a classe i de quina manera les pot resoldre. La discussió entre iguals, guiada en forma de conversa per l'adult, és una molt bona

manera d'aprofundir en la lectura. Recomanem, doncs, aquesta metodologia. Les activitats s'han de prendre com a suggeriments, no cal exigir que n'escriguin les respostes individualment.

3. Dossier de l'alumne

3.1. Abans de la lectura

Creació d'expectatives

L'ensenyant pot introduir la lectura del tema de l'àlbum il·lustrat a partir d'una introducció d'aquest estil:

Avui aquesta nit he passat por. Estava sola a casa i, quan me n'he anat a dormir i he apagat els llums de casa, m'ha semblat que sentia sorolls... De vegades em passa i em fico corrents al llit i em tapo tota per no sentir res. Llavors intento convèncer-me que és el vent, o algun moble que cruix, o...

He pensat que en podria parlar amb vosaltres, de la por. I per això he portat aquest llibre a classe.

Activació de coneixements previs (activitat 1)

A continuació es pot establir una conversa per parlar de la por. És convenient que els alumnes expressin quines coses els fan por, ja que el tema de l'àlbum que llegiran és aquest.

Guió de conversa:

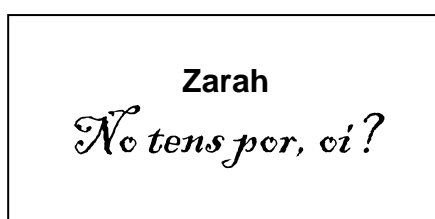
- Heu tingut mai por, vosaltres?
- Quan?
- Quines coses us fan por?
- Podem separar les reals de les imaginàries?
- Què feu per superar la por?

Indicis textuais i visuals de la portada i la contraportada (activitat 2)

Aquesta activitat i la següent s'han de fer amb el llibre a les mans.

Es poden fer prediccions a partir del títol:

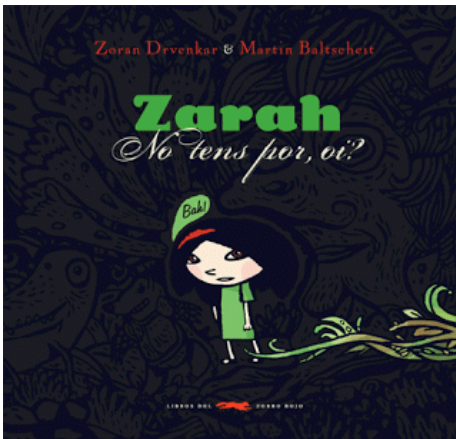
- Qui és Zarah ?

- És la nena de la il·lustració.
- Per què li pregunten si té por o no?
- Potser perquè és una nena que sempre té por.
- Potser perquè és una nena que mai té por.

O a partir de les imatges:

Imatge de la portada

- Qui és aquesta nena? **La Zarah.**
- Com és? **És petita. Comparat amb el cos, el cap se li veu gran. Té els ulls molt grossos. Està seriosa, o pensativa... sembla que et miri!**
- Per què diu *Bah!*? **Aquesta expressió la fem servir quan volem treure importància a alguna cosa. Potser ho diu perquè ella no té por o la por no li interessa.**
- On es desenvoluparà la història? **Potser en un bosc, o en una selva... perquè hi ha lianes (plantes enfiladisses) que sembla que la vulguin agafar.**
- Com ho sabem? **Per les lianes, per la foscor...**

Imatge de la contraportada

- Amb qui està la Zarah? **Envoltada de sis personatges.**
- Qui són tots aquests personatges? **Són com uns éssers estranys, com una mena de monstres.**

- Fan por? **No.**
- Com estan? **Estan contents.**
- I la Zarah?, com està? **Està tranquil·la.**
- Quina relació deuen tenir amb la Zarah i entre ells aquests personatges? **Potser són amics, potser s'han conegut al bosc...**
- Damunt de la imatge hi diu:

T'hi animes?

T'hi animes a descobrir qui són? Què els passarà?, i com es resoldrà?
(objectiu de lectura).

Activar coneixements previs sobre el tipus de text (activitat 3)

En aquest llibre què hi trobarem? **Hi trobarem una història. No és un llibre de coneixements. Hi ha la protagonista a la tapa, i el seu nom.**

Fixem-nos en els colors de la portada... quina informació ens donen sobre la història? **El llibre és molt negre. El negre és el color del misteri, de la foscor, de la por...**

Les lletres són vermelles i verdes. El vermell és el color del perill.

Coneixeu personatges que sempre es pinten de color negre i vermell i que facin por? **El dimoni, Dràcula...**

Ampliació

Si es creu convenient, es pot comentar el simbolisme que s'han atribuït als colors. D'aquesta manera els alumnes tindran més elements a l'hora de llegir les imatges.

Vermell	És portador d'un missatge de perill, d'excitació, de passió, de força i dinamisme. Provoca emocions fortes, expressa passions. És un color molt visible, ideal per cridar l'atenció. Dóna missatges estimulants i enèrgics.
Groc	Està associat a la calor, a l'optimisme i la diversió. Aporta vitalitat a altres colors. L'associació del groc amb el sol li encomana la lluminositat que evoca la saviesa, la intel·ligència i la imaginació.
Carabassa	Té energia i vitalitat, i també alegria i entusiasme. És un color enèrgic, dinàmic i creatiu, i és el color internacional dels grups de seguretat.

Verd	El verd és sinònim de vida i creixement. Evoca clemència, bondat, generositat i seguretat.
Blau	És ideal per expressar confiança i sinceritat.
Rosa	El rosa és un color passiu que afavoreix l'amabilitat i disminueix l'agressivitat i el mal geni. És un color tranquil·litzant que desarma qualsevol agressivitat (el rosa calma i cura).
Marró	El marró representa estabilitat. És el color de la terra i la llar. Evoca confiança, sinceritat i treball, però també humilitat. El marró té un punt rústic que s'associa a la vida i a l'aire lliure.
Violeta	El món de les coses fantàstiques i màgiques està associat al color violeta. El violeta és espiritual, misteriós, i alhora digne i estricte.
Gris	El gris evoca tristesa i ansietat. És un color que no implica, és convencional, digne, distant i solemne. No té cap emoció, és neutre i clàssic, ni excita ni calma. s'associa a la maduresa i la saviesa.
Blanc	Representa puresa, innocència, virtut, bondat, fidelitat i el bé.
Negre	És el color més dur i dominant i, alhora, el més elegant i sofisticat. És convencional, digne, i pot resultar agressiu. S'associa a la mort, a allò desconegut i misteriós. Color de la mala sort, que evoca perill. En molts països, és el color del dol.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Simbologia_dels_colors

Si tenim en compte tot el que hem dit, de què deu anar, aquest llibre?, què hi passarà, on?

Fixem l'objectiu de lectura (activitat 4)

Per què volem llegir aquesta història?

Proposem que els alumnes concretin el propòsit de la lectura. Es pot fer de forma col·lectiva i penjar les frases en un referent d'aula per comprovar durant la lectura si les idees que ens havíem fet són encertades. També es pot fer de manera individual.

Les dades bibliogràfiques (activitat 5)

Es proposa que els alumnes emplenin la fitxa bibliogràfica del llibre que llegiran. Han de saber trobar en el llibre les dades que se'ls demanen.

Es pot fer notar que en un àlbum il·lustrat tanta importància té l'autor com l'il·lustrador.

La versió original està escrita en alemany, i per això els demanem que cerquin el nom de la traductora.

Solució:

Títol:	<i>Zarah No tens por, oi?</i>
Autora:	Zoran Drvenkar
Il·lustrador/a:	Martin Baltscheit
Traductora:	Neus Aymerich Mallorca
Editorial:	Libros del Zorro Rojo
Any:	Març de 2008 (primera edició en català)
Nombre de pàgines:	58

3.2 Durant la lectura: practiquem estratègies de lectura

Es proposa que la lectura de l'àlbum il·lustrat es faci de forma fragmentada i col·lectiva, per ensenyar els alumnes a interpretar tant el text com les imatges. Segurament el nivell lector de molts alumnes de CM permetria fer una lectura autònoma i seguida, però s'ha pres aquesta modalitat per treballar explícitament les estratègies de lectura, amb la intenció d'acompanyar els infants i oferir-los les claus perquè quan llegeixin un altre àlbum il·lustrat puguin transferir el que han après en aquesta lectura.

La fragmentació que s'ha adoptat és la que de manera natural es presenta al llibre: doble pàgina de text amb imatge, seguida de doble pàgina només amb imatges.

Per facilitar la tasca del docent s'ha incorporat un codi per mostrar quina estratègia es treballa en les diferents activitats. Si es creu convenient aquest codi es pot compartir amb els alumnes perquè comencin a prendre consciència de les estratègies que utilitzem de manera inconscient quan llegim.

El codi és el següent:

	Fem connexions
	Fem prediccions
	Comprovem les prediccions
	Recopilem Fixem informació que ens ajudi a no perdre el fil
	Lectura de la imatge
	Visualitzar
	Fer inferències

Pàgines 1 i 2

Fem prediccions (activitat 6)

Amb aquesta activitat es pretén que els alumnes es familiaritzin amb els personatges principals de la història: les quatre amigues de la Zarah. Es fa d'una forma lúdica, aprofitant la imatge de la pàgina 1, on hi ha la silueta de les quatre nenes. Després de llegir el text de la pàgina 2 han d'aventurar-se a posar el nom a cadascuna.

Solució:

Segurament estan anomenades en l'ordre dels dibuixos de les seves ombres.

És veritat!

Fem connexions (activitat 7)

Es proposa als alumnes que llegeixin la darrera frase del text:

“I les amigues sempre feien el que deia la Dorotea”.

Es demana que els alumnes apliquin l'estratègia de fer connexions, fent-los pensar si tenen algun amic o amiga que sigui com la Dorotea, que li agradi manar, i que els altres amics facin el que diu.

Pàgines 3 i 4

Comprovem les prediccions (activitat 8)

Els nens i les nenes han fet una hipòtesi a l'activitat 6. Ara és el moment de comprovar-la.

Fixem informació que ens ajudi a no perdre el fil (activitat 9)

Les amigues de la Zarah ens acompanyaran al llarg de tota la història. És el moment d'analitzar com són. Es demana als alumnes que observin les imatges i busquin algun tret que les diferenciï de les altres. Aquest exercici els facilitarà la lectura que tot just comencen, ja que quan surti el nom d'un personatge de seguida identificaran de qui es tracta.

Solució:

Agnès	alta i prima, dues cuetes
Bea	baixeta, grassoneta, cabells llargs i pèl-roja
Cordèlia	cap gros i un llacet al cap
Dorotea	amb els cabells com si fossin el barret de Napoleó
Zarah	cap gros sense llacet

Lectura de la imatge (activitat 10)

Sobre la imatge:

És interessant fer notar que la maquetació d'aquesta pàgina és una mica especial. Cada amiga li diu una cosa a la Zarah, com indiquen les fletxes que van de la interlocutora a la protagonista. Segurament els alumnes estan més acostumats al llenguatge del còmic i el pot resultar una mica estrany aquesta manera de representar el diàleg. Els autors ens ofereixen una pista: la fletxa que surt de cada frase és del mateix color que les siluetes de les amigues de la pàgina 1.

Sobre el text:

Després de llegir el text, es pot preguntar als nens si creuen que les amigues de la Zarah volen que vagi amb elles o no.

Aquesta activitat es pot fer de forma col·lectiva, amb el llibre al davant. És important que hi hagi diàleg, i que els alumnes donin la seva opinió, i que la defensin recorrent a la imatge o el text.

Si espontàniament no surten tots els elements que volem que els alumnes descobreixin, els hi podem ajudar:

- Què representen les fletxes de diferents colors?
- Per què a sobre de la Zarah hi ha el número 5?
- Quina intenció tenen les preguntes que li fan les amigues?

S'acaba l'activitat amb una pregunta molt important:

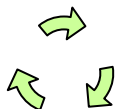
Per què la Zarah, malgrat el que li diuen les amigues, encara vol anar amb elles?

És una pregunta que han de poder respondre a partir dels seus coneixements i de l'experiència, perquè ens aquests moments encara no coneixem cap tret de la personalitat de la Zarah que ens permeti saber com actuarà.

Es pot fer observar a les pàgines 7 i 8 com l'il·lustrador ha representat el bosc. Sembla viu, i una arrel està a punt d'agafar el peu de la Zarah. Es pot preguntar als nens i nenes:

- Quina intenció té aquesta imatge?
- Com ens imaginem el bosc on aniran les cinc nenes?
- ...

És una imatge intrigant, que ens prepara per llegir una història de por, on el bosc serà l'escenari on succeiran els fets.

Fem connexions (activitat 11)

A la pàgina anterior, l'il·lustrador ens ha presentat el bosc. Ara l'autor ens en fa la descripció. Es pot demanar que els alumnes la llegeixin en silenci i després demanar algun voluntari perquè la llegeixi en veu alta.

Un cop ja ens hem familiaritzat amb les característiques d'aquest bosc, es pot demanar als alumnes que facin connexions amb altres boscos que coneguin perquè els han visitat, els han vist en pel·lícula o per televisió, o perquè han llegit contes on sortien boscos semblants, tant si es per la imatge com pel text.

Les connexions que hagin fet els alumnes han de representar-les en el diagrama del quadern de l'alumne.

La descripció del bosc (activitat 12)

En aquesta activitat volem que els alumnes centrin l'atenció en la descripció del bosc:

- Quins elements del bosc s'hi destaquen
- Com són
- Què se'n diu

🌿 Ja saps que en les descripcions hi abunden els adjectius perquè ens expliquen com són les coses. Quins has trobat?

Solució:

Què hi ha al bosc NOMS	Com són ADJECTIUS	Què fan VERBS
bosc	Tenebrós	
arbres	Antics	tallaven el pas
molsa	Espessa	cobria pedres i roques
ocell	Solitari	cridava un altre ocell
silenci		

L'activitat té una segona part.

Volem que els alumnes observin que l'actitud de les amigues de la Zarah és molt diferent de la d'aquesta. Les quatre noies cantaven però

“La Zarah estava molt concentrada escoltant el silenci...”.

Encetarem una breu conversa sobre dos aspectes:

- Escoltar el silenci:

Solució:

Va molt bé per ...

- Escoltar-se a un mateix

- Per relaxar-se

...

- Com els afecta l'aspecte del bosc a les nenes. L'autor ja ens mostra que la Zarah és diferent de les altres nenes.

Pàgines 11 i 12

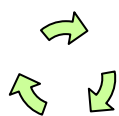
Lectura de la imatge (activitat 13)

Ara ve una doble pàgina sense text, en què només hi ha la representació del bosc. Demanarem als alumnes que observin la imatge, que la comentin amb el seu company o companya i que ens diguin què els ha transmès...

Solució:

- Bosc fosc, tenebrós, lúgubre, espantós, espès, enredat, encantat...
- Hi ha els dos moixons que criden.
- Amagats entre les plantes s'hi poden trobar siluetes d'animals amb dents, ulls, urpes... (com un llop, com un gripau...).

Després tornarem a la descripció del bosc que han llegit a la pàgina anterior perquè observin si la imatge i el text es corresponen.

Fem connexions: els bandolers (activitat 14)

Els alumnes han de representar-se qui són els bandolers i per què la gent tenia por de trobar-se'ls al bosc o als camins. Si els alumnes en coneixen algun hi poden establir connexions, però si no en coneixen cap i aquesta realitat els queda molt allunyada, es pot fer un parèntesi per conèixer algun bandoler de casa nostra.

Solució:

- **El Carrasclet**
- **En Serrallonga**

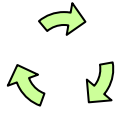
<http://fterensi.wix.com/cants-de-catalunya#!bandolers/c17bs>

<http://www.davidporcel.com/carrasclet.html>

Recomanem que la segona part de l'activitat es faci després de llegir l'àlbum il·lustrat, com una activitat d'ampliació. Fer-la en aquest moment tallaria molt la lectura, llevat que es faci en un altre espai, per exemple a l'àrea de socials.

Els alumnes han de buscar informació sobre els bandolers o un bandoler concret, i després han de fer una exposició oral. Per planificar-la s'ofereix als alumnes el guió següent:

<p>Títol: _____</p> <p>PRESENTACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Començaré a parlar de: - Després parlaré de: - Continuaré: - Acabaré amb: <p>DESENVOLUPAMENT</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>ACABAMENT</p>
--

Fem connexions: l'assetjament escolar (activitat 15)

A partir de la frase:

“Les quatre amigues (l’Agnès, la Bea, la Cordèlia i la Dorotea) es riuen de la Zarah...”

es pot entaular una conversa a partir del guió següent:

- 🌿 Us ha passat mai que a l’escola es riguin de vosaltres?
- 🌿 Heu vist mai que algú es rigui d’una altra persona?
- 🌿 Sabeu com reaccionar?
- 🌿 Sabeu què cal fer?

Solució:

- 🌿 Quina opinió us mereix aquest fet?

Són dolentes, li volen fer por.

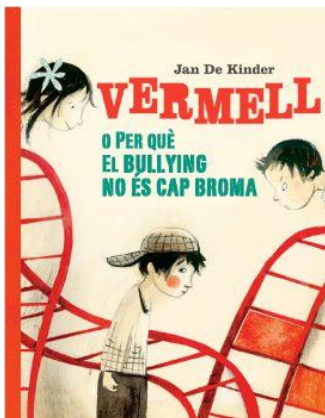
- 🌿 Com és que la Zarah reacciona amb indiferència?

Potser és la millor manera de reaccionar quan t’ataquen?

Si us interessa tractar aquest tema a la classe us proposem dos llibres que us ajudaran a fer reflexionar els alumnes.

L’assetjament escolar (en anglès *bullying*) és un dels temes que és present al llarg de tota la història, juntament amb la por.

<http://www.xtec.cat/~jcollell/07Materials.htm>

http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/detall_critiques.php?recordID=2502

http://clijcat.cat/faristol/paginas/resdetall_critiques.php?recordID=1606

Pàgines 15 i 16

Fem prediccions (activitat 16)

Ara ve una doble pàgina d'imatges. Aprofitarem per fer lectura de la imatge i fer hipòtesis:

Solució:

Qui són aquests personatges?

Els bandolers?

Fixem informació que ens ajudi a no perdre el fil (activitat 17)

Farem observar els bandolers, què tenen en comú, què els diferencia?
Aquest exercici els servirà per reconèixer-los si més endavant tornen a sortir a la trama.

Solució:

- Porten barba.
- Un porta barba molt rinxolada.
- Dos porten barret de copa.
- Un té l'ull negre
- Les dents...

Ens fem preguntes per anar comprovant la comprensió del text i per tenir opinió pròpia (activitat 18)

Els alumnes han de respondre una sèrie de preguntes. L'important és que s'adonin que les amigues continuen volent fer por a la Zarah i que ella reacciona amb indiferència.

També és important com les amigues fan creure a la Zarah que l'esquirol és el terrible Ogil, ja que aquest fet s'anirà repetint al llarg de la història.

Visualitzem. Imagina't l'Ogil (activitat 19)

A la pàgina 17 hi ha la descripció del primer ésser fantàstic que habita al bosc: el terrible Ogil. En aquesta activitat es proposa analitzar-ne la descripció per fer-ne un dibuix. Al final del llibre surten tots aquests personatges, llavors serà el moment de comparar els dibuixos que han fet els alumnes amb la proposta que n'ha fet l'il·lustrador.

Solució:

Nom del monstre	Descripció física	Què fa per destrossar -te	Dibuix
OGIL	Esquirol/trol en forma d'arbre, amb urpes i pèls llargs i amb el cul i el cap canviats de lloc.	Et posa les urpes pels forats del nas i et treu el cervell d'una estrebada.	

Lectura de la imatge (activitat 20)

En aquesta doble pàgina es presenten les amigues de la Zarah de forma terrorífica, fent-li ganyotes i crits perquè s'espanti.

Es pot jugar a imitar les ganyotes que fan... I a llegir de manera expressiva les onomatopeies que hi ha...

Solució:

Les amigues de la Zarah la volen espantar fent ganyotes i fent crits terrorífics...

A la dreta de la imatge hi ha més cares camuflades entre els troncs dels arbres i les pedres.

El terrible Ogil? El trol en forma d'arbre?

Fem una inferència (activitat 21)

En aquesta activitat ajudarem els alumnes a fer una inferència. Presentem el quadre que hi ha al quadern de l'alumne i expliquem que una inferència es fa a partir del que ensenya el llibre i a partir del que jo sé, establint-t'hi relacions.

Ho farem a partir del fet que el gripau, abans de desaparèixer, pica l'ullet.

Fem una inferència

Això em recorda...

 + = complicitat

El que llegeixo al llibre + el que jo sé = esbrino què em vol dir l'autor del llibre

<p>Al fang hi havia un gripau que mirava cap amunt i, abans de desaparèixer amb un clapoteig, els va picar l'ullet.</p>	<p>Jo sé que quan algú em pica l'ullet ho fa per complicitat, per afirmar que té un assumpte compartit amb mi que els altres no saben.</p>	<p>El gripau i les amigues de la Zarah tramen alguna cosa a la seva esquena.</p> <p>O bé...</p> <p>El gripau i la Zarah es coneixen.</p>
---	--	--

Comprovem les prediccions (activitat 22)

Amb l'altra activitat es pretén no perdre el fil de la història. Per què actuen d'aquesta manera les amigues de la Zarah?

Es manté la hipòtesi: li volen fer por.

Visualitzem. Imagina't el Fegel (activitat 23)

A l'activitat 19 hem fet visualitzar el terrible Ogil. Ara farem visualitzar en Fegel. Utilitzarem el mateix quadre que abans. D'aquesta manera els alumnes prendran consciència de com s'elaboren les descripcions de personatges.

Solució:

Nom del monstre	Descripció física	Què fa per destruir-te	Dibuix
FEGEL	Gripau devorafang amb molts ulls a la llengua. Té el cos d'un gosset salsitxa i ungles esmolades.	T'atrapa amb les seves urpes i t'arrossega amb ell al fang perquè t'estovis amb la humitat i et cruspeix.	

Pàgines 23 i 24

Lectura de la imatge (activitat 24)

Ens trobem una doble pàgina sense text.

Fem observar la imatge, en concret el dibuix del monstre que hi surt i l'expressió de la Zarah:

Solució:

El monstre:

- Tronc amb mans, amb ulls...

Zarah:

- Imatge de la Zarah en colors, les de les amigues en negre com a ombres... Per què? Per ressaltar la protagonista.

La Zarah es queda enrere i mira el monstre, sense espantar-se... L'autor ens va donant pistes al llarg del llibre sobre la Zarah i la relació que té amb els monstres que apareixen al bosc. No és el moment, encara, de desvetllar aquests indicis, hem de deixar que els alumnes els copsin. De la mateixa manera que han de descobrir l'estructura del llibre. De moment, s'han trobat els bandolers, el terrible Ogil i en Fegel. Com continuarà? Segurament amb l'aparició d'algun altre monstre...

Repensem les hipòtesis formulades (activitat 25)

Ja hem arribat a la meitat del llibre. És el moment d'aturar-nos i pensar si les hipòtesis que ens hem anat formulant es confirmen o no. Deixem que els alumnes hi diguin la seva, però farem buscar al text les frases que indiquen que són dolentes i que li volen fer por. Aquesta activitat es pot fer col·lectivament, primer, però farem pensar de manera individual perquè la interacció sigui més rica.

Solució:

-Va! Què esperes? No tinguis por! -li van cridar les amigues mentre gronxaven el pont perquè a la Zarah li costés més d'arribar a l'altra banda.

De moment no sabem per què la Zarah no té por. Ens han donat pistes, però amb seguretat no ho sabem...

Formulem una altra hipòtesi (activitat 26)

Al llarg de la caminada s'han trobat un esquirol i un gripau, ara es trobaran un altre animal. Els alumnes poden fer una hipòtesi sobre qui pot ser: viu a sota terra i surt a fora fent un forat, és de color fosc...

Solució:

Un talp, un talpó, un conill, un teixó...

Lectura de la imatge (activitat 27)

A partir de la lectura de la imatge podem comprovar la hipòtesi: és un talp.

La imatge de les quatre amigues és molt expressiva, gairebé esperpèntica. No sabem si s'han espantat de veritat o criden perquè s'espanti la Zarah.

Cadascú pot dir-hi la seva.

Fem connexions (activitat 28)

Solucions:

En podem fer de dues menes:

- ✿ Connexions amb el coneixement que tenim sobre l'infern (per exemple a partir de la representació dels pastorets...). Lloc que està sota terra, amb dimonis; hi fa molta calor, els dimonis fan foc, tot és molt vermell...
- ✿ Connexions amb el coneixement que tenim de les parts de la Terra. Com més cap a l'interior més alta és la temperatura. Ho estudiem a Medi.

Quines expressions fan por? (activitat 29)

Solució:

Dimoni

Infern

Atrapar

Arrossegar

Obligar

...

Lectura de la imatge (activitat 30)

Volem que els alumnes es fixin en la imatge de la pàgina 29. Poden fer l'activitat per parelles. Es poden ajudar amb les preguntes següents:

- ✿ Qui és aquesta noia?
- ✿ Què representa?
- ✿ Què fa?
- ✿ Com està?

Solució:

La imatge representa la possible Zarah atrapada pel dimoni, escombrant sota terra, bruta, despenjada, trista...

Les quatre amigues continuen amb el seu pla... (activitat 31)

Les quatre amigues segueixen volent fer por a la Zarah. Les frases del text ho corroboren:

Solució:

Cordèlia:

-Uf, Zarah! Aquesta vegada també te n'has salvat pels pèls!...

Dorotea:

-Ja se n'ha anat. Ja no cal que tinguis por, Zarah.

Bea:

I que no se t'acudeixi pujar, dimoni estúpid.

Visualitzem. Imagina't el Lapowick (activitat 32)

Solucionari:

Nom del monstre	Descripció física	Què fa per destrossar-te	Dibuix
LAPOWICK	Dimoni cec, amb els ulls assecats per la calor que fa a l'infern. Ho ensuma tot.	T'atrapa i t'arrossega a les profunditats i t'obliga a netejar i a cuinar. Acabes resseca i arrugada de viure amb tanta calor.	

Pàgines 31 i 32

Lectura de la imatge (activitat 33)

Aquesta doble imatge reforça l'acció que fan les quatre amigues. És important fer veure que la Zarah no participa en aquesta acció.

Solucionari:

- La muntanya de terra i les quatre amigues.
- L'esquirol.

Quines expressions ajuden a crear un ambient de por? (activitat 34)

En el text els alumnes poden identificar expressions que contribueixen a crear un clima de por. Se'ls demana que escriguin aquelles que a ells els provoquen aquest sentiment. Després les poden posar en comú.

Si es creu convenient, es poden recollir i deixar com un referent d'aula perquè els alumnes tinguin un model per consultar si han de fer una descripció d'un bosc.

Solucionari:

- Les ombres s'allargaven i cada cop eren més fosques.
- Tot cruixia i xiuxiuejava.
- Se sentia murmurar la terra.
- Centenars d'esquelets...
- ...

Visualitzem (activitat 35)

Es demana als alumnes que dibuixin el cuc Raskof a partir de la descripció que ens ofereix el text. Qui ho vulgui pot utilitzar el quadre que han fet servir abans.

Lectura de la imatge (activitat 36)

Es demana als alumnes que estableixin relacions entre les cinc ovelles i el cuc Raskof.

Podem fer una recapitulació:

Les amigues de la Zarah prenen l'esquirol pel terrible Ogil; el gripau per en Fegel; el talp pel dimoni Lapowick. I ara les cinc ovelles pel cuc Raskof.

Podem fer notar que, mentre les amigues de la Zarah s'espanten i fugen corrents, la Zarah es queda tan tranquil·la.

Diferenciem fets importants de fets secundaris (activitat 37)

En aquesta activitat els alumnes han d'esbrinar quines són les idees principals del llibre. Se'ls donen frases perquè triïn les que semblen més adequades, però també se'ls convida que en construeixin.

Solució:

- Les amigues es perden.
- La Zarah s'ha perdut i les altres tenen por que un monstre li hagi fet mal.
- Les amigues tenen molta por.

Formulem hipòtesis (activitat 38)

Es tracta que els alumnes diguin de qui poden ser les passes que senten. La hipòtesi es comprovarà en l'activitat següent, amb la lectura de la imatge.

Lectura de la imatge (activitat 39)

Comprovació de la hipòtesi:

A la imatge veiem la Zarah. Les passes que sentien les amigues eren els d'ella o del monstre que apareix al darrere... No ho sabem...

Reafirmem la nostra opinió (activitat 40)

Al llarg del llibre constatem que les amigues de la Zarah li volen fer por i es riuen d'ella. En aquesta activitat proposem que busquin evidències que corroborin aquesta afirmació.

Solució:

Agnès	A partir d'ara estarem al teu costat ...
Bea	Pobreta, no has passat por, oi? ...
Cordèlia	Una vampiressa et persegueix perquè et vol xuclar la sang....
Dorotea	Ara sí que tens una maledicció!...

Compartim el significat de paraules del text (activitat 41)

Durant la lectura es poden resoldre dubtes sobre el significat d'algunes paraules. Si les poden deduir pel context, fantàstic; si no hi arriben les hi podem proporcionar nosaltres:

Solucions:

- 🦄 Maledicció: **malaurança, mala sort.**
- 🦄 Mussitar: **dir alguna cosa en veu baixa.**
- 🦄 Tètrica: **que causa tristesa i por, que és depriment.**

Visualitzem. Imagineu-vos la Vladinka (activitat 42)

Els alumnes, com ja han fet anteriorment, han d'analitzar la descripció de la vampiressa Vladinka. Podem fer notar que, ara, les amigues confonen la vampiressa amb un ratpenat.

Solució:

Nom del monstre	Descripció física	Què fa per destruir-te	Dibuix
VLADINKA	Ratpenat amb dos ullals esmolats com agulles i una oïda finíssima.	Xucla la sang i et converteix en vampiressa ..	

Lectura d'imatge (activitat 43)

Proposem que els alumnes posin paraules a les imatges, en concret adjectius que poden expressar com se senten les noies. Oferim un bon recull d'adjectius per expressar els sentiment de por i de tranquil·litat. Aquesta llista també pot formar part d'un referent d'aula, amb el títol "Adjectius sobre la por".

Esgarrifada
Astorada
Poruga
Estremida
Esbarronada
Espantada
Calmada

Esglaiada
Impassible
Tranquil·la
Aterrada
Esparverada
Sorpresa
Nerviosa

Un cop els hem llegit i comentat, els farem aplicar a les expressions de les quatre amigues. Segurament s'adonaran que hi ha sinònims. En això consisteix la riquesa de la llengua.

Recapitem, per entendre millor la història (activitat 44)

L'activitat que ara es proposa ja s'ha anat fent durant la lectura de les pàgines anteriors. Ara demanem que es faci sistemàticament i que en quedi constància escrita, ja que es prepara el desenllaç i els personatges que han sortit adquiriran rellevància.

Solucionari:

Personatges
1 Zarah
2 Agnès
3 Bea
4 Cordèlia
5 Dorotea
6 Capità bandoler Radek
7 Trol Ogil (esquirol)
8 Devorafang Fegel (gripau)

9 Dimoni Lapowick
10 Raskof (cuc gegant)
11 Vladinka, vampiressa (ratpenat)

Pàgines 45 i 46

Lectura de la imatge (activitat 45)

Farem observar la imatge. En concret què ens transmeten els colors:

Solució:

- 🍁 Observeu els canvis de colors d'aquestes pàgines. Quin color hi predomina? Què indica?

D'una banda el color **blau** indica que s'ha fet de **nit** però també transmet **tranquil·litat** perquè les quatre amigues ja han **fugit**.

Podem fer notar com destaquen els llums de les cases, que ajuden a marcar el camí de tornada i acaben de donar tranquil·litat, ja que ens indiquen que hi ha vida al poble.

Formulem una hipòtesi (activitat 46)

Estem a punt d'arribar al desenllaç del llibre. Els autors ens han anat preparant, però ara són els alumnes qui han de formular la seva hipòtesi. Qui espera la Zarah? Amb qui viu?

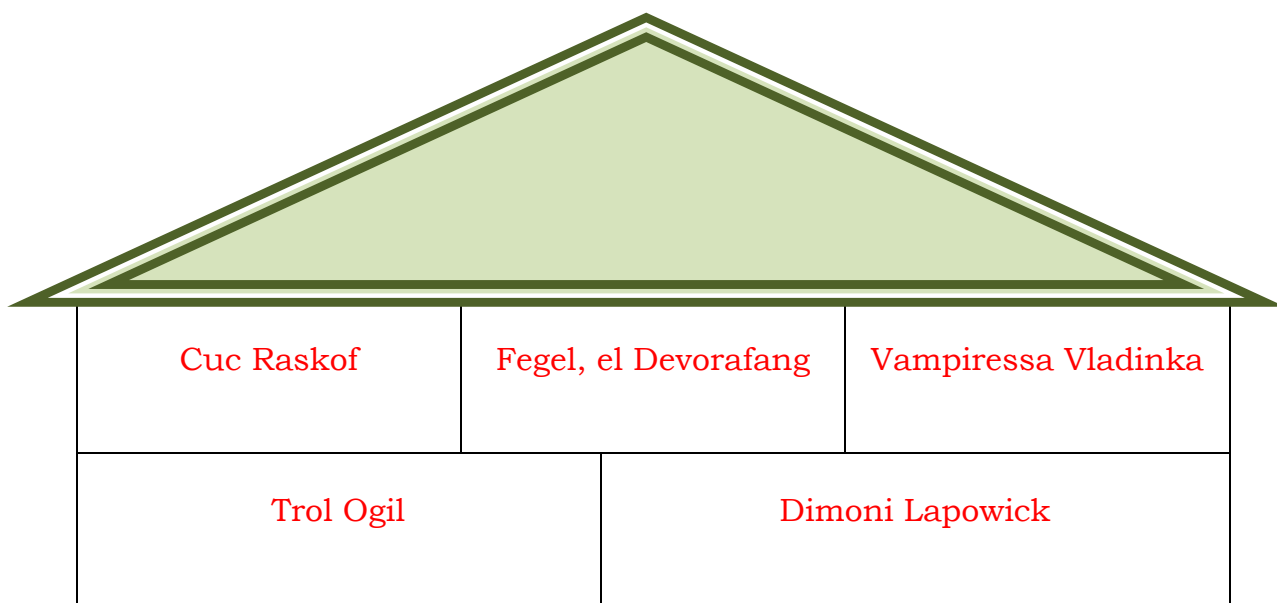
Pàgines 47 i 48

Lectura de la imatge (activitat 47)

A partir de les imatges endevinem qui espera la Zarah a casa. Són els monstres que han anat sortint al llarg del llibre. Els alumnes han de deduir quin és cadascun i situar-lo a l'habitació on s'està. Si tenen dubtes es poden ajudar de les descripcions i els dibuixos que han fet.

Solució:

La Zarah està molt contenta d'arribar a casa.

Pàgines 49 i 50

Lectura de la imatge (activitat 48)

A les pàgines següents anirem coneixent els amics de la Zarah, que són els monstres que han descrit les seves amigues. Des del punt de vista de la Zarah no fan por. Són els seus amics i amb ella no fan cap de les accions terribles que han descrit les amigues.

Solució:

- 🍂 En quina època situaríeu aquesta història? **Al segle XIX.**
- 🍂 Quin objecte us ha ajudat a situar-la? **El gramòfon.**

Pàgines 51 i 52

Compartim el significat de paraules noves (activitat 49)

Solució:

Atiar: Remoure, alimentar o bufar un foc perquè cremi més i millor.

Pàgines 53 i 54

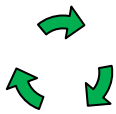

Fem inferències (activitat 50)

Solucions:

- 🍂 A partir de la conversa que tenen la Vladinka i la Zarah, penseu que era la primera vegada que les quatre amigues volien molestar-la, fer-li por, riure's d'ella? **No.**
- 🍂 Com ho sabeu? **Perquè la Vladinka diu: "S'han tornat a portar malament amb tu?"**

Pàgines 55 i 56

Fem connexions (activitat 51)

Solucions:

Els animals que han trobat al bosc són:

- Esquirol
- Gripau
- Talp
- Ovelles
- Ratpenats

Les amigues de la Zarah han relacionat cada animal amb un monstre:

- Esquirol - el terrible Ogil
- Gripau - devorafang Fegel
- Talp - el dimoni Lapowick
- Ovelles - el cuc Raskof
- Ratpenats - la vampiressa Vladinka

Formulem hipòtesis: on deu ser en Radek? (activitat 52)

Aquesta hipòtesi es pot comprovar a les dues pàgines següents (57 i 58), on es veu en Radek tranquil·lament al bosc i les amigues de la Zarah perdudes, mortes de por.

3.3. Després de la lectura

Parlem del que hem llegit (activitat 53)

Els alumnes ja han llegit amb profunditat l'àlbum il·lustrat. És el moment d'iniciar una conversa sobre el que han llegit. A continuació es presenten una sèrie de preguntes per guiar la conversa. Hi ha moltes preguntes, algunes de les quals potser ja s'han fet durant la lectura. El docent triarà aquelles que cregui més rellevants, però també s'ha de deixar endur pels interessos dels alumnes, sempre que no s'allunyin del contingut del llibre.

La conversa s'ha de dur a terme amb el llibre a les mans, perquè els alumnes puguin justificar les seves respostes buscant el fragment de text o la imatge.

Fem preguntes bàsiques

- Què és el que us ha cridat més l'atenció d'aquesta història?
- Hi heu trobat a faltar alguna cosa?
- Hi heu trobat alguna cosa estranya?
- Ha passat alguna cosa que us hagi deixat parats?
- Heu trobat alguna cosa que no hàgiu trobat mai, fins ara, en una altre història?

Fem preguntes generals

- Havíeu llegit alguna història com aquesta, que s'hi assembla?
- Quan heu vist el llibre, abans de començar-lo a llegir, què n'heu pensat? Quina mena de llibre us pensàveu que era?
- Ara que ja l'heu llegit, penseu el mateix?

- Heu pensat abans de llegir-lo que es tractava d'un llibre per a més petits? Per què?
- Què us suggeria el títol del llibre, abans de començar?
- El recomanàrieu a un nen o nena més petit perquè el llegís? Per què?
- I a un company més gran?

Fem preguntes específiques

- Teniu algun amic o amiga manaire, que sempre diu el que heu de fer els altres?
- Què passa si algú no l'obeeix?
- Com es pot superar aquesta situació?
- Les quatre amigues es riuen de la Zarah... Quina opinió us mereix aquest fet?
- Us ha passat mai que a l'escola es riguin de vosaltres?
- Heu vist mai que algú es rigui d'una altra persona?
- Sabeu com reaccionar?
- Sabeu què cal fer?
- Teniu por?
- Què us fa por?
- Què feu per superar-ho?
- Pot ser que moltes vegades la por ens la fem nosaltres mateixos?
- Pot ser que ens en facin els altres? Per què?
- Sabríeu diferenciar les coses reals de les irrealis?
- Podríeu posar-ne exemples?
- A la història de la Zarah què és real i què és imaginari?

Tal com diu Aidam Chambers a *Dime*, es tracta d'ajudar els infants a parlar sobre els llibres que llegeixen i a escoltar el que diuen els altres.

Les preguntes no s'han d'utilitzar com una "bateria" sinó que han de formar part d'una conversa que serveix per ajudar els infants a expressar pensaments, sentiments, records... Quan parlen de la seva lectura s'han de sentir segurs i importants.

Elaborem un quadern interactiu (activitat 54)

A continuació es planteja una activitat global sobre l'àlbum il·lustrat. Si el llibre s'ha treballat amb profunditat és una activitat que poden fer sols o amb parelles. El docent haurà d'explicar només la dinàmica de treball i aclarir els dubtes que sorgeixin durant l'elaboració. Aquesta activitat pot esdevenir, si es creu convenient, una activitat d'avaluació.

Les instruccions que es donen als alumnes són les següents:

Elaboreu un... **Quadern interactiu**

amb els elements de la història. Escriviu els **escenaris** en els quals transcorre la història, com són i com es diuen la **protagonista** i els altres **personatges**, quina és la **trama**, és a dir quins fets s'expliquen, quin **problema** es planteja i quina és la **solució**.

Com ho heu de fer?

1. Escriviu als requadres del 2n full.
2. Punxeu els requadres per damunt dels puntets del 1r full.

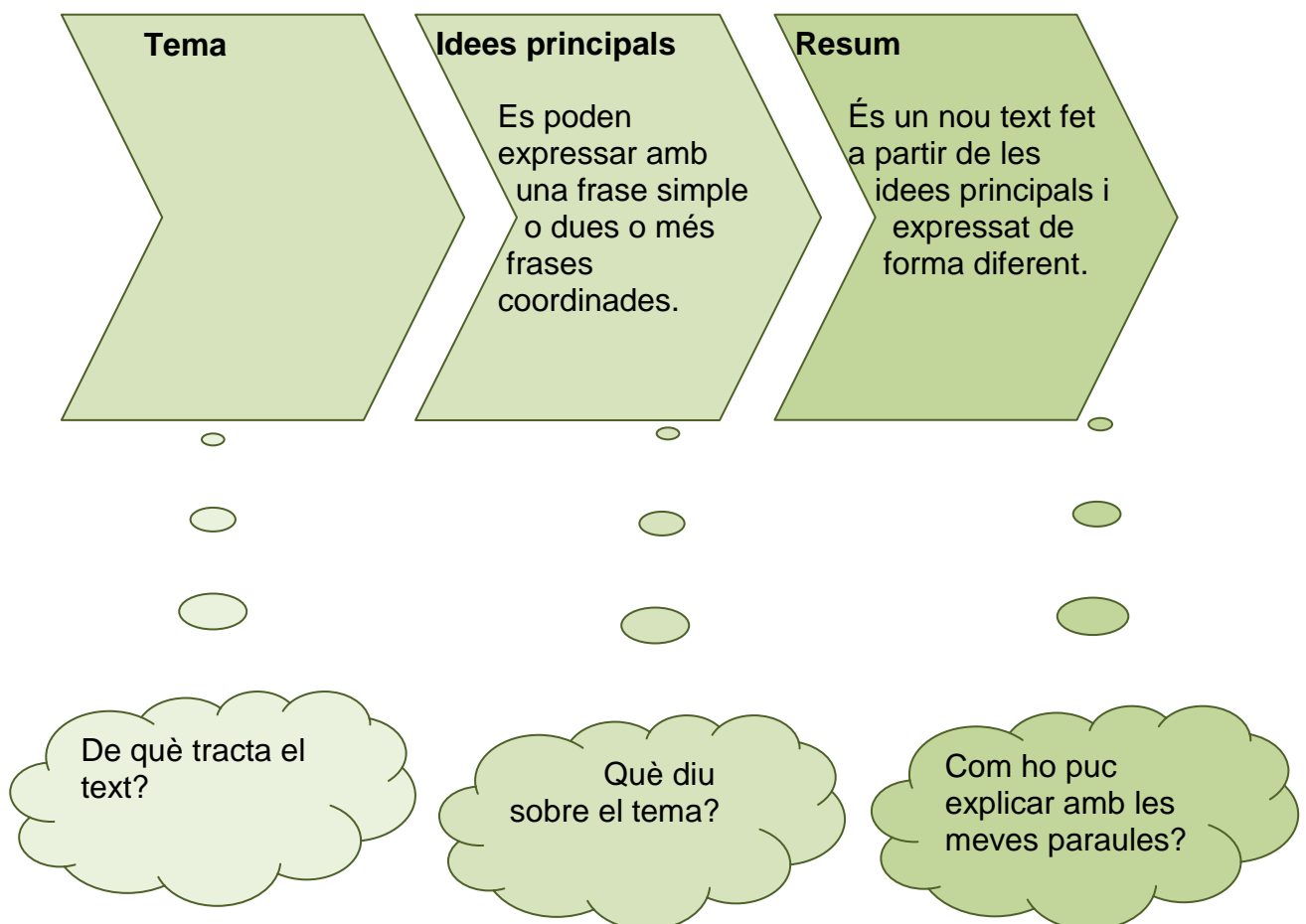
3. Enganxeu els dos fulls, només per les vores.
4. Han de coincidir els requadres de manera que es puguin aixecar les pestanyes per poder llegir el que hagueu escrit al 2n full.

Trobareu el suport per fer-ho al quadern de l'alumne.

Trobeu el tema, les idees principals i feu un resum de la història (activitat 55)

Les activitats 55 i 56 tenen com a objectiu ensenyar a fer un resum. Es presenten dues maneres de fer-ho. En aquesta activitat el resum té per objecte els temes que es tracten en el llibre i, en la següent, l'estructura narrativa.

Abans de proposar l'activitat és important compartir l'esquema on es recorda (o es presenta) que és el tema, la idea principal i el resum.

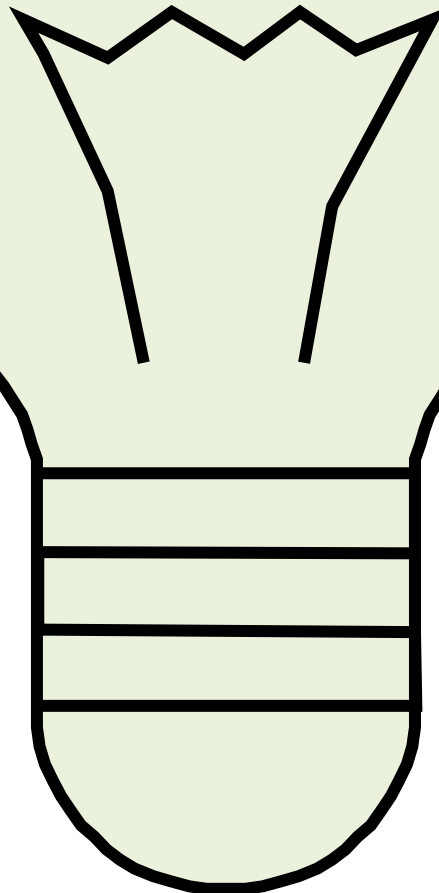
Solució:

Quin és el **tema** d'aquest llibre? De què tracta?

- la por
- l'assetjament escolar

Quina és la idea més important d'aquest llibre?
Quina n'és la **idea principal**?

Quatre amigues porten la Zarah al bosc per fer-li por. No ho aconsegueixen perquè la Zarah viu amb uns monstres i està curada d'espants.

Busquem l'estructura del text narratiu a la història (activitat 56)

El relat de la Zarah és un text narratiu. Els textos narratius (com els contes, els relats...) tenen tres parts:

- **El plantejament:** presentació dels personatges, presentació de l'espai on es desenvolupa l'acció, de l'època, introducció del que passarà...
- **El nus:** explicació del desenvolupament dels fets que formen la història...
- **El desenllaç:** solució de la història...

És important ajudar els alumnes a identificar cadascuna de les parts en el llibre. Això es pot fer col·lectivament, convidant els nens que siguin ells els qui diguin on comença i acaba cada part, animant-los a justificar les seves respostes i, quan es cregui necessari, contrastant-la amb altres opinions perquè arribin a un consens.

Solució:

Zarah No tens por, oi?

Plantejament

Des de... Hi havia una vegada quatre amigues i una amiga més.

Fins a... La Zarah estava molt concentrada escoltant el silenci i no deia res.

Resum

Quatre amigues i la protagonista, que es diu Zarah, van al bosc, que és un lloc amb molta vegetació i molt silencios.

Nus

Des de... Diuen que antigament en aquest bosc hi havia hagut bandolers.

Fins a... Van córrer i encara no han parat, és molt probable que encara estiguin corrent.

Resum

Van apareixent diferents personatges amb la intenció de fer por i espantar la Zarah: el capità dels bandolers Radek, el trol Ogil, el devorafang Fegel, el dimoni Lapowick, el cuc gegant Raskof, la vampiressa Vladinka...

Desenllaç

Des que... La Zarah es queda sola al bosc.

Fins a... fins al final.

Resum

Es dóna a conèixer la trama. La Zarah no té mai por i no s'immuta perquè viu amb els monstres.

Les amigues marxen esgarrifades de por.

Com acaba la història... (activitat 57)

Pot semblar que la història s'acaba quan la Zarah arriba a casa i és molt ben rebuda per tots els seus amics monstres, però hem de saber què els passa a les seves amigues. Amb aquesta activitat convidem els alumnes a tornar a mirar els dos fulls finals de la història, que els interpretin i en facin un resum.

Solució:

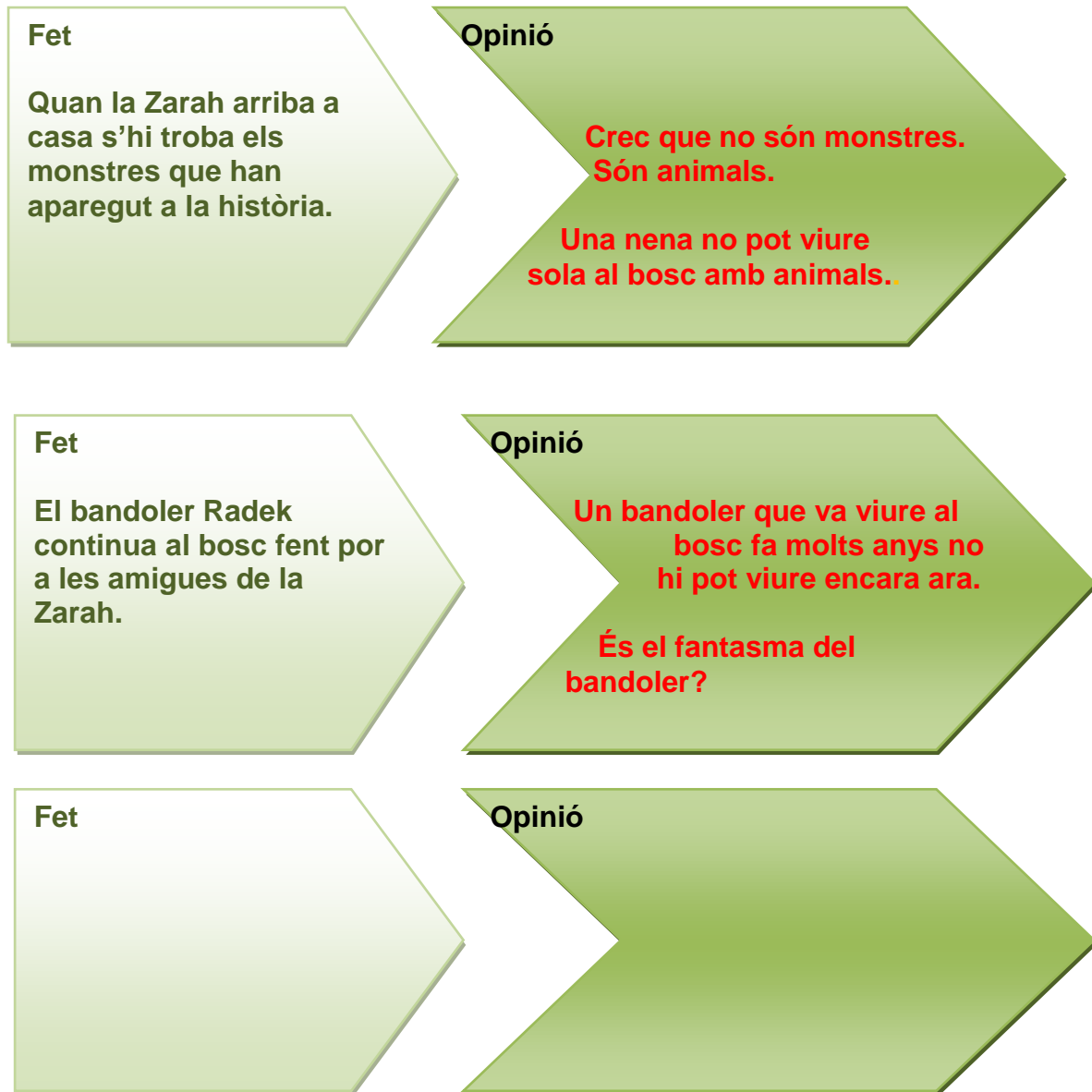
Les amigues de la Zarah li volien fer por. Ara és el capità dels bandolers Radek qui els fa por a elles, mentre la Zarah berena tranquil·lament a casa.

Doneu la vostra opinió sobre els fets que es descriuen a la història (activitat 58)

Amb aquesta activitat volem que els alumnes vagin més enllà de la història, que en facin una lectura profunda. Per aquest motiu els demanem que triïn un fet del llibre que els hagi sorprès, que els hagi agradat, que no els hagi agradat... i que en donin la seva opinió raonant-la.

Per fer l'activitat es proporciona un suport, que es pot utilitzar o no. El que és important és que els alumnes el tinguin present perquè aprenguin a distingir el que és un fet del que és una opinió. Estem parlant de fets que passen en el llibre, no cal que siguin reals. Es pot posar un exemple perquè els nens entenguin la dinàmica.

Solució orientativa:

Coneixeu algun altre protagonista de contes o novel·les que hagi viscut amb animals? Cerqueu el seu nom a la sopa de lletres i dibuixeu-lo (activitat 59)

Aquesta activitat és d'ampliació. Es tracta de buscar lligams amb altres llibres que coneguin o que hagin llegit. Si els alumnes no coneixen l'argument d'*El llibre de la selva* pot ser un bon moment per compartir-lo. Després se'ls pot preguntar si veuen connexions entre els dos arguments. Si els alumnes no hi veuen connexions no passa res. L'important és fer l'exercici de contrast. Fer-los entendre que moltes vegades quan llegim un llibre hi pot haver aspectes com els personatges, l'espai, l'argument... que ens remetin a un altre llibre.

Es recomana que, abans de buscar el nom del protagonista d'*El llibre de la selva* a la sopa de lletres, s'escrigui a la pissarra.

Solució: **Mowgli**

a	b	e	t	m	o	l	n	q	o
a	c	l	o	h	v	d	f	u	i
m	s	e	j	p	i	l	r	e	m
v	o	l	u	t	e	x	a	l	p
z	q	w	x	i	l	p	e	t	a
a	t	u	g	e	s	p	t	o	u
m	i	m	e	l	e	t	a	n	o
l	p	u	f	u	i	r	s	t	a

Al final del llibre hi trobem aquest escrit. Llegiu-lo, comenteu-lo amb els companys, relacioneu-lo amb la creació d'aquesta història. Després dibuixeu què s'hi explica... (activitat 60)

Amb aquesta activitat volem que els alumnes pensin i expressin d'on treuen “la inspiració” els escriptors. En aquest llibre, tant l'autor com l'il·lustrador ho han explicat. Podem llegir el fragment en veu alta i encetar una conversa:

- Creieu que deu ser veritat?
- Els escriptors han d'escriure sobre fets que han viscut?
- Com creieu que s'inventen, les històries?
- I els personatges?
- ....

Com va començar tot. Fa moltes llunes, un escriptor i un il·lustrador es van trobar enmig d'un bosc tenebrós. Protegits per la foscor de la nit, es van confessar algun terrible secret entre rialles, van fer una foguera amb branques i fullaraca i van invocar els esperits de la inspiració. Ja havia passat la mitjanit, quan de les ombres de les flames van créixer monstres i nenes monstruoses i, quan semblava que ja no apareixia res més, se'ls va acostar un ésser mai vist fins ara. L'escriptor va batejar l'ésser amb el nom de Zarah i l'il·lustrador el va dibuixar i li va conferir una mirada fogosa i un geni intrèpid...

Les dedicatòries i els agraïments (activitat 61)

Molts autors dediquen els seus llibres a familiars, a amics, a persones que, d'una manera o altra, els han ajudat a l'hora d'escriure el llibre o bé els han servit d'inspiració.

Demaneu als alumnes que busquin en el llibre on es troben la dedicatòria i els agraïments i que facin hipòtesis sobre qui deuen ser les persones que s'hi esmenten.

Si es creu convenient es pot iniciar un petit debat, relacionant aquesta activitat amb l'anterior:

- Per què es dedica un llibre?
- Per què s'hi fan constar agraïments?

Podem convidar els nens i nenes a remenar llibres de la biblioteca per comprovar si en tots hi ha dedicatòria i agraïments.

4. Quadre de continguts

A la taula següent s'indica quins continguts es treballen a cada activitat del dossier de l'alumne.

	Activitats
Coneixement de l'autora i de l'il·lustrador	Introducció
Creació d'expectatives sobre l'obra, activació de coneixements previs	1, 3
Elaboració de l'objectiu de la lectura	4
Exploració del llibre i localització de dades bibliogràfiques	2, 5
Utilització dels recursos de la biblioteca d'aula i del centre	Introducció, 62
Ampliació de lèxic:	12, 29, 34, 41, 49
- Lèxic al voltant de l'edició de llibres	
- Camp semàntic: la por, monstres, parts del cos	
- Significat de paraules poc usuals	
Gènere de l'obra	Totes les activitats
Descripció dels personatges que intervenen	9, 19, 23, 31, 32, 35,
Descripció del bosc	42
	12, 13
Producció d'una exposició oral	14
Elaboració de connexions personals amb els sentiments i vivències dels protagonistes de l'obra	7, 11, 12, 14, 15, 28,
	40, 51, 60
Elaboració d'hipòtesis i inferències	6, 16, 26, 46, 52
Comprovació d'hipòtesis	8, 22, 25, 38
Observació i anàlisi d'il·lustracions	10, 13, 20, 24, 27, 30,
	33, 36, 39, 43, 45, 47,
	48,
Fer-se preguntes	18
Visualitzar	19, 23, 32, 35, 42
Fer inferències	21, 50, 52
Recapitulació	9, 17, 44
Participació en una tertúlia literària	53
Estructura narrativa	56, 57
Elaboració de resum (tema, idea principal)	37, 55, 56
Anàlisi global del llibre	54
Identificació de fets i opinions	58
Dedicatòries i agraïments	61
La inspiració	60